

NIEUWSBRIEF- nr 6

Historische Vereniging Dorp Diepenveen en Omgeving

maart/april 2002

UITNODIGING VOOR DE ALGEMENE LEDENVERGADERING donderdag 11 april, 19.30 uur

na de pauze

HET ONDERZOEK NAAR HISTORISCHE BOERDERIJEN IN DIEPENVEEN

door
stadsarcheoloog Michiel Bartels

- * foto's van boerderijen
- * agenda 11 april zie achterzijde
- * niet-leden toegang na de pauze

Jaarvergadering

Op donderdag 11 april houdt de Historische Vereniging in de Hof van Salland haar jaarlijkse ledenvergadering. Dan kunt u kennis nemen van het jaarverslag en het financiële verslag. Ook is er een bestuursverkiezing. Ook is er een lange pauze met tijd voor de foto's en de knipselboeken.

Thema

Thema van de avond is het onderzoek naar historische boerderijen in Diepenveen. Zoals u misschien weet, wordt 2003 Het Jaar van de Boerderij.

De afgelopen vier jaar is er reeds veel aandacht besteed aan boerderijen, bijvoorbeeld door de Stichting Historisch Boerderij-Onderzoek uit Arnhem (zie ook www.openluchtmuseum.nl).

Ook in Zuid-Salland wordt nu een onderzoek opgestart door Michiel Bartels, stadsarcheoloog. Hij zal voor ons een lezing houden over dit onderzoek en stuurde ons de volgende toelichting over het 'monumentale buitengebied'.

'Het bouwhistorisch en monumentaal onderzoek naar boerderijen in het buitengebied heeft in de regio Zuid-Salland weinig aandacht gekregen. Wel is er veel gedaan aan het historisch onderzoek naar de boerderijen en hun bewoners. De afgelopen decennia is het uiterlijk van het platteland ingrijpend veranderd. Schaalvergroting in de landbouw, efficiency in de veeteelt, wegen-aanleg, industriegebieden en bedrijvenparken, nieuwbouwwijken etc. hebben ertoe geleid dat het uiterlijk van het platteland in rijpend is veranderd en de boerderijen zijn aangepast. Van veel boerderijen zijn daardoor waardevolle historische elementen verdwenen. Een groot aantal boerderijen is zelfs gesloopt.

Problematisch is dat de actuele kennis over de boerderijen in de huidige gemeente laag is en dat er zeer weinige gebouwen enige juridische bescherming genieten. Daarom is bij de afdeling Monumentenzorg en Archeologie een inventarisatie van het buitengebied gestart met als opdracht de waarde van de nog bestaande traditionele plattelandsbebouwing te inventariseren. Het doel hiervan is het behouden van de schoonheid van de landschappen en de boerderijen,' aldus de toelichting van Bartels.

Afbeeldingen van boerderijen gevraagd

Heeft u oude foto's of schilderijen van boerderijen in ons dorp? U kunt deze tentoonstellen tijdens de vergadering op 11 april. Neem daarvoor contact op met Theo Hoetink, Dorpsstraat 3.

In deze nieuwsbrief verder:

- Nieuws uit de vereniging en oproepen
- 50 jaar Diepenveense Hengelaars Vereniging
- De psychologie van de Sallander (in 1957)
- De grafstenen en zerken op het kerkplein

© Historische Vereniging Dorp Diepenveen en Omgeving.
PR-groep: Hanna de Bie, Ben Droste, José Groen-Bekema, Hans Ekkel, Lamberthe de Jong (redactie), Haijo Zwager.
Verder werkten Jan van Ginkel en Gerrit Goorman mee.
Redactieadres: R. Zwaeffkenstraat 26, 7431 GJ Diepenveen
ISSN 1569-7878

Historische Vereniging Dorp Diepenveen en Omgeving. Opgericht november 1998

Bestuur sinds augustus 2001

- Herman Hogen Esch (voorzitter)
- Lamberthe de Jong (secretariaat)
- Leo Hattink (penningmeester)
- Wilbert Derksen (2^e secretaris en interviewgroep)
- Hans Ekkel (PR-groep)
- Jan van Ginkel (Verzamelgroep)
- Gert Harmsen
- Toos Hoetink-Albers
- Harry Mulder (contact textielgroep)
- Wim A. Roetert (contact knipselgroep)
- Wil Steverink-Wiggers (kerkpaden)

Overige contactpersonen:

- Wim de Weerd (monumenten en boerderijen):
- Ria Meeuwse (fotogroep)

Correspondentieadres

en informatie over de werkgroepen:

R. Zwaeffkenstraat 26, 7431 GJ Diepenveen
telefoon 0570-593501

E-mail: hisverdiepenveen@hotmail.com

Verzameladres historische artikelen en foto's:

Van Ginkel Hengelsport, Dorpsstraat 2.

Oproepen over knipsels

De knipselgroep heeft een doos vol oude knipsels over het Dorpshuis ontvangen. Wie wil dit eens (helpen) uitzoeken? U kunt contact opnemen met Gerry Roetert, Sallandsweg 1, 590353.

Nieuw: werkgroep Historische boerderijen

De werkgroep Monumenten en historische boerderijen is net opgericht. Wilt u meedoen, neem dan contact op met Wim de Weerd, Averloseweg 8.

Gevraagd: EHBO en Tabakscentrale

Heeft u nog oude foto's en informatie over EHBO in Diepenveen? Ook zijn we op zoek naar informatie over de tabaksfabriek uit de oorlog: foto's, zakjes tabak en doosjes sigaretten. Voor een kleine expositie volgend jaar over de 40-45.

Interessante websites:

- www.overijsselkaart.nl: Verwijzingen naar kaarten uit de geschiedenis van Overijssel
- Informatie en foto's over de geschiedenis van de gemeente Deventer (vooral de stad) vindt u op www.deventer-geschiedenis.nl.
- Gegevens over publicaties en onderzoeken van de Stichting IJsselacademie in Kampen over regionale geschiedschrijving staan op www.ijsselacademie.nl. U vindt er ook de adressen van andere historische verenigingen

Onderzoek naar de industrie van Diepenveen

We willen meer onderzoek gaan doen naar de industrie in ons dorp: de Walcon, molens, de twee steenfabrieken, de Cocosfabriek, tabakscentrale... Heeft u informatie, foto's of spullen of vindt u het leuk om mee te doen aan zo'n onderzoek, laat het ons weten. We krijgen daarvoor ook informatie van de Stichting Industrieel Erfgoed Deventer (SIED), die de regionale industrie bestudeert.

Op dit moment is de onderzoeksgroep bezig met de acht steenfabrieken langs de IJssel. Adres: Rozenstraat 39, 7419 BA Deventer. Zie ook de website (www.sied.nl) en hun uitgave *Nijvertijd*.

Ruimte in bibliotheek?

Mogelijk vindt u ons binnenkort in de Openbare Bibliotheek Diepenveen met een eigen plek, met boeken over Diepenveen, informatie, een vitrine met kleine exposities. U hoort t.z.t. er meer over.

Voor de agenda

- Zaterdag 6 april: uitstapje werkgroepleden naar de bunkers van de Haere. Een goede manier om elkaar en de omgeving beter te leren kennen.
- Dinsdag 30 april: op de jaarmarkt staan we weer paraat met een kraam (bij Keurslager Harmsen).
- Zondag 9 juni: wandeling door Diepenveen voor onze leden (onder voorbehoud). Informatie 11 april.
- Donderdag 8 november: historische avond

Bijna uitverkocht!

Het interviewboek 'Oude Diepenveners doen een boekje open' is bijna uitverkocht. We rekenden op een verkoop van 300 exemplaren en het werden er uiteindelijk meer dan 1100! Een groot succes, mede dankzij de belangeloze medewerking van vijf winkeliers: onze bestuursleden Jan van Ginkel (Van Ginkel Hengelsport) en Gert Harmsen (Keurslager) en verder 't Voorhuys, Passe-Partout en Slijterij Kleinbussink.

Refrein

Op veler verzoek volgt hier het refrein van het Molenkolklied, geschreven door Pier Karenbeld en gezongen op 30 augustus 2001.

*Nee loat dan de luu mar schoev'n,
kiek toch er an wat een volk.
Zeet ze deur de bochte stoev'n,
Wat een feest op die kolk.
Ja noe weet ze wel van wanten,
Bint met pette en mutse etooid,
Zee zit goed in hun vel
En soms denk ik ok wel:
"As 't vrös bint de mensen ontdooid!"*

Terugblik!

50 jaar Diepenveense Hengelaars Vereniging

Onder de beperkte lichtstralen van een olielamp, in het houten huisje van 'Gait' Preuter en zijn vrouw, dat stond aan de rand van het voormalige voetbalveld van de Diepenveense Sportclub, welk terrein gelegen was op de huidige Vossenbelt, werden op een avond in het voorjaar van 1951 de plannen gesmeed om een Hengelaarsvereniging op te richten. In die dagen had Gait een aantal mensen opgetrommeld om de oprichting te bespreken en uit te voeren. Doelstelling was en is nog steeds 'de vis- en looprechten te vergaren van de eigenaren van de kolken en aangrenzende pachters van de weilanden, om zodoende ongestoord en heerlijk genietend van de natuur een mooie vismorgen te hebben'. Het bestuur was al gauw samengesteld en bestond toen uit Dhr. Brinkers sr. (voorzitter), verder Dhr. Van Vuren, Dhr. Zoetbrood, Dhr. Wagenvoorde en uiteraard Dhr. Preuter. Sinds de oprichting is Gait Preuter bestuurslid geweest van deze vereniging, waarin hij verschillende functies bekleedde. De belangrijkste functie was voor hem wel het contact onderhouden met de eigenaren van de kolken en deze jaarlijks een bezoekje te brengen voor hun medewerking, waarbij dan een fles jenever werd overhandig. Vaak vond je hem aan de waterkant, omdat hijzelf heel graag ging vissen, maar ook om te kijken of er geen rommel was achtergelaten of om de vissers te controleren of ze wel de juiste papieren hadden. Je kon Gait niet bij de neus nemen door een valse naam op te geven, want Gait kende iedereen. Jarenlang heeft hij de leden langsgefietst om de verschuldigde contributie op te halen, soms wel meerdere keren, omdat ze 'toevallig' niet thuis waren.

Van deze 750 leden tellende Diepenveense Hengelaars Vereniging (DHV) heeft Gait vorig jaar op de feestavond van het 50-jarig bestaan met enige weemoed als bestuurslid afscheid moeten nemen, waarbij hij juist op deze avond vele malen in het zonnetje is gezet en diverse onderscheidingen mocht ontvangen, want die had hij nar 50 jaar inzet ook echt wel verdiend. Vele, vele mensen waren hierbij aanwezig, ook alle hengelaarsverenigingen uit de regio, want Gait was overal bekend en ging overal naar toe. Toch blijft hij nog wat hand- en spandiensten verrichten voor zijn geliefde hengelaarsvereniging. We hopen hem nog lang door het Dorp te zien fietsen of bij de door hem zo geliefde waterkant tegen te komen.

Nogmaals namens alle sportvissers uit Diepenveen en omgeving en namens de Historische Vereniging hartelijk gefeliciteerd.

Jan van Ginkel

Diepenveense Hengelaars Vereniging

DE PSYCHOLOGIE VAN DE SALLANDER ...

In 1957 verscheen in *Overijssel, jaarboek voor cultuur en historie*, een artikel van dr. B. ter Haar getiteld: 'De psychologie van de Sallander'.

De auteur is dominee Ter Haar, die in 1932 vanuit Friesland in Diepenveen kwam wonen en predikant werd in de Hervormde Kerk van Diepenveen. Hieronder volgt een samenvatting over de Sallander uit de jaren vijftig.

De twee lidwoorden in de titel van het artikel roepen vragen op, want wat is *de* Sallander en wat is *de* psychologie? Voor het woord psychologie is gekozen boven het woord "karakter", dat nog moeilijker te omschrijven is. Hoewel het woord iets neutraler is, spelen ook bij psychologie aanleg en de manier waarop ervaringen worden verwerkt een belangrijke rol.

Salland is een uitgestrekt gebied. Het is bijna onmogelijk om een Raalter boer, een Nijverdalse fabrieksarbeider, een Deventenaar en een Ommenaar onder één noemer te vangen. Bovendien is het niet mogelijk een eerlijk oordeel over de psychologie van een bevolkingsgroep te geven zonder daarbij rekening te houden met de historie van de streek. Het maakt uit of je opgroeide in het van oudsher rooms katholieke Raalte of in het protestante Ommen.

Een Sallander langs de meetlat leggen van de gangbare vragen uit de psychologie, levert problemen op. Op de vraag bijvoorbeeld of een Sallander emotioneel is, is het antwoord "nee". Op de vraag of een Sallander koel is, is het antwoord eveneens "nee". Deze vragen kun je gewoon niet stellen.

Een Sallander is in al zijn uitingen namelijk geremd. Er zijn veel dingen waarin hij zeer zeker gevoelig is, maar iemand die van buiten de streek komt, zal dit heel moeilijk doorzien. Op de vraag of hij actief is, volgt het antwoord dat dat inderdaad zo is. Een Sallander doet altijd ijverig zijn werk. Maar als je dan het lijstje vervolgt, kom je bij de vraag of hij geneigd is dingen uit te stellen. Het antwoord hierop zal eveneens "ja" moeten zijn. Dit lijkt in strijd met elkaar.

De wijzer van dit psychologisch onderzoek zou nu uitslaan naar de karakterisering "lui". Maar het is pertinent onjuist dat een Sallander lui zou zijn. Waaróm stelt hij uit? Hij ziet bezwaren, hij wikt en

weegt. Hij weegt de voors en tegens tegen elkaar af, maar je kunt niet zeggen dat hij lui is. Er is een foto die typerend is voor de Sallandse zandboer. De boer ligt op zijn knieën de gerooide aardappelen uit te zoeken en werpt ze in een mand. Zijn werkkiel is vele malen hersteld, de ondermouwen duidelijk nieuw ingezet en een al eerder gerepareerde scheur is opnieuw opengebarsten. We zien de zwoegende werker, wiens vrouw tienmaal een kledingstuk uitstukt alvorens het af te danken. Werken en denken aan wat komen kan, dat is het motto van deze boer.

Wat opvalt bij een Sallander is zijn vasthoudendheid aan het oude en aan de traditie. Al in de achtste eeuw zien we deze vasthoudendheid. De koning van de heidense Saksen was Wittekind. Hij werd in 771 verslagen door Karel de Grote, zodat Lebuïnus de bevolking kon komen kerstenen. Wittekind kwam in 774 echter weer terug en hervatte de strijd. Zes jaar later leek het erop dat de oorlog in het voordeel van het christendom was beslecht. De enige voorwaarde voor de vrede was dat alle Saksen zich zouden bekeren. En hier zien we een typisch trekje van de Saksen: ze zeiden "ja", maar meteen na de terugtrekking van Karels leger, kwamen ze in opstand en verwoestten Deventer en de daar door Lebuïnus gestichte kerk. Dertig jaar lang hielden ze vol: ze kwamen in opstand, ze werden overwonnen, ze bogen deemoedig, ze kwamen in opstand, ze werden overwonnen, enzovoort. Er is amper een volk te vinden dat zo in staat was een deuk op te lopen om daarna weer doodgemoedereerd en energiek het oude leven op te pakken.

Dit taaie verzet is ook goed te zien aan de manier waarop het christendom uiteindelijk werd aangenomen. Eigenlijk bleef alles bij het oude. De heidense feesten kregen slechts een nieuwe naam. De namen van de oude goden verdwenen wel, tot op zekere hoogte dan, maar de legenden met die goden in de hoofdrol, bleven bestaan, zij het nu met een engel, de duivel, een heilige of een priester als kern. Het nieuwe geloof werd pas na taai en langdurig verzet aanvaard, typisch voor deze bevolking.

We zien die volksaard door de eeuwen heen steeds weer opduiken. Toen de Hervorming kwam, stond vijftig jaar nadat de pastoor van Borculo in 1616 tot de Reformatie was overgegaan nog steeds het altaar in de kerk en in Zutphen was twaalf jaar na de Reformatie nog steeds geen bijbel in de kerk aanwezig. Een voorbeeld uit de twintigste eeuw: in

Ommen wilde men pas in zee gaan met elektriciteit toen in de Tweede Wereldoorlog niet aan petroleum te komen was. Steeds zien we dat men wel verandert, maar met mate en langzaam.

In het begin heeft een Sallander dus een grote achterdocht tegen het vreemde. Dit vreemde was door de eeuwen heen dan ook vaak iets vijandigs, zoals strijd tussen adellijke families en dus oorlog. "Wat hè 'k doaran?" De eerste reactie is dan ook altijd "nee". Daarom kan ook nooit iets snel gebeuren. Wanneer iemand iets nieuws wil invoeren, moet hij de tijd nemen. Wanneer er een besluit moet worden genomen, moet dit eerst uitvoerig overwogen zijn. Vooral als dit van een niet-ingeborene komt. In de meest letterlijke zin van het woord moet er eerst een nachtje over worden geslapen. Pas als er achter de bedsteedeuren is gezien, dat het nog zo dwaas niet is wat werd voorgesteld, durft men ermee in zee te gaan. En om bij uitdrukkingen te blijven: dat alles op zijn elf en dertigst gaat, heeft te maken met een bepaalde weefmethode en past dus wel bij deze streek waar de huisindustrie zo'n grote plaats innam.

Een Sallander houdt rekening met alle omstandigheden, met alle mogelijkheden en met ieders oordeel. Dat het het veiligst is bij het oude te blijven, staat buiten kijf. Dat is altijd ewast en daarop komen dus geen aanmerkingen. Bij die "nieuwewetse kunsten" kun je nooit weten wat de gevolgen ervan zijn. Deze voorzichtigheid merk je ook bij het spreken. Een woord dat eenmaal is gezegd, kun je nooit meer terugnemen. De dichteres Johanna van Buuren zegt het zo:

*Het zint twee harde warkers,
De baas en "t aole peerd.
Het zint twee grote zwiegers,
Zee hebt mekaer eleerd.
De baas geet ongesprökken
Dan teens de wage voort.
Hee bromt neet en hee pris neet
Hee is van "t stille soort.*

Twee voorbeeldjes ter illustratie. Een predikant die van een kerkganger hoort dat deze zich niet heeft verveeld tijdens de preek, moet dit opvatten als een compliment. Een fysiotherapeute die van haar patiënte te horen krijgt dat het er niet slechter op is geworden sinds de behandelingen, eveneens.

Een Sallander is niet alleen zuinig op zijn woorden, maar ook op zijn geld. Dit zal alles te maken hebben met het harde leven van de zandboer in vroeger tijden.

Deze eigenschap om niet meer te zeggen dan men kwijt wil, heeft de Sallander uitermate geschikt gemaakt voor de diplomatie. Het is dan ook niet verwonderlijk dat in de negentiende eeuw de rasechte Saksische adel zoveel diplomaten heeft geleverd.

Vooral is de Sallander voorzichtig met woorden als het mensen betreft die boven hem staan. "Tegen grote lü mu'j zwiegen of joa zegg'n." En hij zegt "joa". Dit kun je echter niet zomaar vertalen met het Hollandse "ja". In de loop der eeuwen kreeg dit "joa" de betekenis van: "Op uw standpunt, heer zal het wel zo zijn. Praat er verder maar niet meer over; ik weet hoe ge erover denkt. Ik denk er het mijne van." Wie de Sallander niet kent, zal geneigd zijn te denken dat hij oneerlijk is, maar wie hem wel kent, weet dat hij alleen maar een verschil van mening niet openbaar wil maken, juist uit vredelievendheid. De klank van zijn "joa" maakt dit duidelijk.

Het begrip "volk" duidt in Salland vooral op het gezin. Het verschil tussen: "Ze hebt volk" en "Ze hebt vesite" moge dan ook duidelijk zijn.

Onder Sallanders is het gemeenschapsgevoel groot. Het valt op dat een Sallander het moeilijk vindt om tot een eigen besluit te komen dat afwijkt van dat van anderen. De afgeslotenheid van een groot deel van dit landschap heeft er zeker toe geleid om de bewoners aan elkaar te binden. Het is opvallend dat deze gemeenschapszin nu ze economisch minder nodig is, ook minder tot uiting komt. Wel blijft overeind dat men meer voelt voor de eigen streek dan voor een groter geheel. Ook zullen de naoberplichten niet gemakkelijk worden verwaarloosd.

En tot slot:

Een Sallander is gastvrij. In de oorlog konden veel mensen uit het westen hier terecht voor voedsel en verzorging.

De volledige tekst staat in 'De psychologie van de Sallander', Overijssel, Jaarboek voor cultuur en historie, onder redactie van G.J. Lugard jr., elfde jaargang, 1957, blz. 60-70.

De samenvatting werd gemaakt door José Groen, lid van de PR-groep.

De zerken op het Kerkplein van Diepenveen

Mijn eerste herinnering aan de kerk van Diepenveen dateert van 1954.

Na de verhuizing naar Oud Rande, twee jaar later, liep ik vaak over het Kerkplein naar school. De zerk met het doodshoofd en andere symbolen, die ik later leerde kennen als symbolen van dood en vergankelijkheid, heeft altijd mijn belangstelling gehad. Dat ging zelfs zover, dat wanneer ik nachtmerries heb waarin kerkhoven voorkomen, ik bij het wakker worden meestal tevreden vaststel dat het Kerkplein de plaats van handeling was.

Later, toen ik de meer kennis had van Diepenveense families, ben ik vaak op het kerkhof gaan kijken en maakte ik er aantekeningen. Als ik er nu kom, schrik ik van het verval van de zerk van de chirurgijn Stutterheim. Een aantal zerken is onleesbaar geworden en daardoor extra gevoelig voor beschadiging, omdat mensen toch proberen de tekst te ontcijferen.

Omheining van de hof in 1620

Omstreeks 1870 is het kerkhof gesloten en is de begraafplaats op de Roeterdsweg in gebruik genomen. Het is denkbaar dat men omstreeks 1620 met begraven begonnen is. In de rekeningen van het klooster Diepenveen wordt in dat jaar melding gemaakt van het omheinen van de hof. Dit zal een maatregel zijn geweest om varkens en ongedierte buiten te houden.

Tussen 1735 en 1818 hebben de koster 1624 aantekeningen van overlijden en/of overluiden gemaakt. Dat betekent dat er ongeveer 1624 lijken zijn begraven. Tot de sluiting, ruim 50 jaar later, zullen er nog eens enkele honderden bij zijn gekomen.

De doden kwamen voornamelijk uit Rande, Tjoene en Borgele, maar ook uit het aangrenzende Hengforden. Soms kwamen ze ook uit andere Diepenveense buurschappen, maar de meeste doden uit die andere buurtschappen van het schoutambt Colmschate werden in Deventer op het Bergkerkhof (Linde, Riele, Oxe, Weteringen), in Wesepe (Averlo) of in Bathmen begraven. De boeren uit Okkenbroek hadden hun eigen graven in Bathmen.

Aparte katholieke begraafplaatsen waren er niet. De overledenen van de vele katholieke boerenerven werden gewoon in Diepenveen 'overluid' en begraven. Zonder informatie uit andere bronnen is de godsdienst van de overledenen uit het begraafregister niet vast te stellen.

Begraafboek

De koster Helderman hebben het begraafboek nauwgezet bijgehouden. Daardoor zijn er veel details bewaard gebleven: ongelukken, overstromingen en besmettelijke ziekten (de rode loop maakte in 1747 zo'n 50 slachtoffers) en andere ellende vallen uit het begraafregister af te leiden. In 1814 werden begraven: Jannes Zandbergen (landstorm) die vluchtte voor de Fransen en door het ijs zakte (8 maart), en de soldaat Hendrik Smith en de landstorm Jan Karke, die sneuvelden bij de Platvoet (4 april).

Monumenten van steen en hout

De overgebleven monumenten op het kerkhof zijn van steen. Houten monumenten, die er ook geweest zullen zijn (zoals de snel achteruitgaande monumenten op de begraafplaats aan de Roeterdsweg of zoals ze te zien zijn op de oude begraafplaats van Colmschate), hebben de tand des tijds niet doorstaan. De stenen zerken zijn in het algemeen van leden van de plaatselijke elite, hoe weinig dat in vergelijking tot de stad ook voorstelde.

Eén familie had haar eigen begraafplaats: het Buddenkerkhof aan de Molenweg.

De nog aanwezige stenen en zerken

Toch zijn er bij de kerk ook stenen van gewone mensen. Het staande steentje van de familie Wittenberg en de liggende zerk Klein Velderman, echtgenote van Mensink (een schoenmaker), zijn eenvoudig beletterde monumentjes van gewone mensen. Hoewel de namen erg Bathmens en Gorsse klinken, was Mensinks moeder een meisje Wiltink, geboren op het Bouwhuis of Groot Grutterink.

De steen van Wittenberg is verzakt, waardoor het opschrift niet volledig leesbaar is. Het moet hier gaan om Harmen Wittenberg (overleden op 7 maart 1837 in Tjoene 371, gedoopt Holten 21 juni 1761) en zijn vrouw Janna Derksen of Nagel (gedoopt Diepenveen 6 juni 1784, overlijden niet in Diepenveen gevonden). De bijbehorende initialen zijn H.W. en I.D.

A.T. zou schoondochter Anna ten Voorde kunnen zijn (geboren 1 april 1807 en overleden te Diepenveen 16 februari 1844), de eerste vrouw van Derk Wittenberg.

Onder de zerken StB en FNH liggen Seino te Borgel en Fenneken Nieuwenhuis (overleden in 1870 en 1863). Dan zitten we al wat hoger op in de sociale hiërarchie. Hetzelfde kunnen we constateren van de zerken van de familie Brouwer, de plaatselijk molenaars, van wie Jannes Lambertus (overleden 1870) gemeenteraadslid was.

Antony te Wechel was hoofdonderwijzer in Diepenveen. Hij overleed in 1866 op 43-jarige leeftijd. Zijn zuster Barta te Wechel (overleden 1868) was weduwe van Mannes Schrijver uit Oxe, wiens vader lid van de gemeenteraad was geweest. Bij haar overlijden woonde ze in de buurtschap Dorp.

Een trieste, liggende zerk is die van een baronesse van Heeckeren van Brandsenburg, die in 1871, op 37-jarige leeftijd overleed en met haar pas geboren kind begraven werd. Zij woonde op het Overvelde. Geertje Maten (in 1862 overleden) ligt niet in hetzelfde graf als haar man, Derk Roetert Steenbruggen (1798-1888) wethouder van Diepenveen. Derk ligt namelijk aan de Roeterdsweg begraven.

De zerk van domine Bösken behoort tot de oudere zerken op het kerkhof. Hij overleed op 20 mei 1843 op 71-jarige leeftijd. Bösken was geboren in Alpen bij Wesel. Na zijn emeritaat bleef hij in Diepenveen wonen. Het bevolkingsregister van 1840 geeft op het adres Tjoene 24 als bewoners de emeritus predikant en weduwnaar Johan Peter Bösken, zijn dochter Wilhelmina Margaretha (26 jaar) en zijn zuster Johanna Christina (63 jaar oud, en overleden te Diepenveen 4 juli 1844). Hun dienstmeid was de 36-jarige Hendrika Zondorp, geboortig uit Olst. Bösken zal tijdens zijn laatste jaren uitzicht gehad hebben op zijn laatste rustplaats. Zijn burens waren op nummer 23 de schoolonderwijzer Johan Hendrik Lokman en op nummer 22 de predikant Hendrik Cornelis Hermanus Reijers. Dit kan alleen maar betekenen dat ze allen tegenover de kerk woonden. De buurtschap Dorp bestond namelijk nog niet.

Ik hoop met bovenstaande bij de lezers het bewustzijn van de historische betekenis van het Kerkplein te hebben vergroot en zo een kleine bijdrage te leveren aan het behoud van de monumenten.

Gerrit Goorman

Naschrift van de redactie:

Inmiddels is bekend dat de steen van chirurgijn Stutterheim zal worden gerestaureerd (dat kan pas in juni als de beschermde holwortel is uitgebloeid). De gemeente Deventer, afdeling stads- en dorpsbeheer, is namelijk bezig met het opstellen van een restauratieplan voor de graven. Daarna zal de stichting Oude Begraafplaatsen Deventer het onderhoud en beheer op zich nemen.

Over de auteur:

Gerrit Goorman werd geboren in 1950 te Diepenveen. Zijn ouders wonen er nog steeds. De familie verhuisde in 1956 van een huis in de Averlose Houtweg, dat later werd afgebroken, naar een huis bij Oude Rande, dat later ook is afgebroken. Zijn ouders wonen nog steeds in de Lijsterbesstraat. Gerrit werd leraar geschiedenis en economie en woont in Den Haag. Hij is erg geïnteresseerd in families die in Diepenveen (en omstreken) hebben gewoond en houdt zich al jaren bezig met genealogie. Voor onze vereniging schreef hij bovenstaand artikel.

Historische Vereniging Dorp Diepenveen en Omgeving

ALGEMENE LEDENVERGADERING.

donderdag 11 april 2002 Hof van Salland te Diepenveen.

Aanvang 19.30 uur (zaal open 19 uur)

AGENDA

1. Opening en welkom
2. Verslag ledenvergadering 22 augustus 2001
3. Jaarverslag 2001
4. Financieel jaarverslag 2001
5. Kascommissie (verslag en benoeming)
6. Bestuursverkiezing
7. Nieuws van het bestuur
8. Suggesties van leden
9. Rondvraag

PAUZE

LEZING

Het onderzoek naar historische boerderijen in Diepenveen
door Michiel Bartels, stadsarcheoloog

* Bij de afdeling Monumentenzorg en Archeologie van de gemeente Deventer is een inventarisatie van het buitengebied gestart met als opdracht de waarde van de nog bestaande traditionele plattelandsbebouwing te inventariseren. Het doel hiervan is het behoud van de schoonheid van de landschappen en de boerderijen. In de lezing van stadsarcheoloog Michiel Bartels zullen de gevolgde werkmethode en de bespreking van een aantal boerderijen aan de orde komen. De onderzoekers willen graag ook van u informatie over boerderijen in Diepenveen en kennismaken met bewoners (ook van boerderijen uit de jaren vijftig en zestig). Bovendien wordt 2003 het Jaar van de Boerderij.

Financieel jaarverslag:

Het financieel jaarverslag 2001 ligt een half uur voor de jaarvergadering op 11 april ter inzage bij de penningmeester.

Bestuursverkiezing:

Aftredend en herkiesbaar zijn Leo Hattink (penningmeester), Harry Mulder en Wim. A. Roetert. Het bestuur heeft besloten dat alle werkgroepen vertegenwoordigd dienen te zijn in het Algemeen Bestuur. Voorstel is om het bestuur uit te breiden met Ria Meeuwse (fotogroep) en Wim de Weerd (werkgroep monumenten en historische boerderijen).

Andere kandidaten kunnen zich melden bij het secretariaat: Reiner Zwaeffkenstraat 26, 7431 GJ Diepenveen; tel 0570-593501. e-mail: hisverdiepenveen@hotmail.com